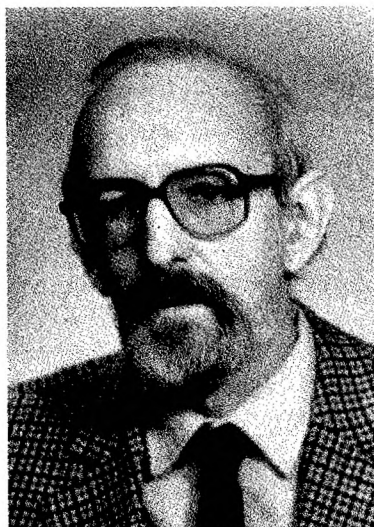

WIESŁAW BILAN

1940 - 1992

Dnia 19 września 1992 r. zmarł w wieku 52 lat doc. dr hab. inż. Wiesław Bilan, długoletni pracownik naukowo-dydaktyczny Akademii Górniczo-Hutniczej, ceniony wychowawca i nauczyciel akademicki, wybitny znawca mikroskamieniałości i stratygrafii triasu. Przez ostatnie pół roku życia zmagał się z ciężką chorobą serca, której objawy zaznaczyły się już kilka lat wcześniej; niestety - był wobec niej bezsilny. Przedwczesna śmierć przerwała Jego pracowite życie wkrótce po uzyskaniu drugiego stopnia naukowego i stanowiska docenta. Odszedł w pełni możliwości twórczych wkrótce po podjęciu nowej tematyki badawczej i zgromadzeniu bogatych materiałów, których znaczna część nie doczekała się już opracowania.

Doc. dr hab. Wiesław Bilan urodził się 9 lutego 1940 roku w Przemyślu, a po ukończeniu szkoły podstawowej i Technikum Górniczo-Odkrywkowego w Krakowie podjął studia na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej. Dyplom magistra inżyniera geologa górniczego uzyskał w roku 1967 i w tym samym roku rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Geologii AGH, w Zakładzie Geologii Historycznej. Jako asystent, a następnie starszy asystent specjalizował się w zakresie stratygrafii i mikropaleontologii, koncentrując swoje badania nad utworami górnego triasu regionu śląsko-krakowskiego. W tym czasie odbył staż przemysłowy w Przedsiębiorstwie Geologicznym w Krakowie. Przedmiotem Jego szczególnego zainteresowania stały się ramienice i małżoraczki, którym poświęcił szereg publikacji. Prowadził również badania nad glonami i mikrofacjami węglanowymi utworów młodszego paleozoiku i środkowego triasu. W 1975 roku uzyskał na swoim macierzystym wydziale stopień naukowy doktora, na podstawie monograficznej rozprawy: "Stratygrafia górnego triasu wschodniego obrzeżenia Górnośląskiego Zagłębia Węglowego". Praca ta wypełniła lukę w dotychczasowym stanie poznania osadów kajpru i retyku tej części Polski, obejmując zarówno szczegółową analizę litostratygraficzną jak też biostratygraficzną w oparciu o studium mikroskamieniałości.

Po objęciu stanowiska adiunkta dr Wiesław Bilan kontynuował badania w zakresie stratygrafii, ale szczególną uwagę poświęcił ramienicom, gromadząc bogate materiały, reprezentujące epikontynentalne osady całego polskiego triasu. Wyniki badań, obejmujące całokształt problematyki taksonomicznej, paleoekologicznej i biostratygraficznej, zostały przedstawione w monograficznej rozprawie, na podstawie której, w roku 1989 uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego, a wkrótce potem – stanowisko docenta w Zakładzie Stratygrafii i Geologii Regionalnej AGH. Wspomniana rozprawa habilitacyjna, wydana jako anglojęzyczna publikacja, została bardzo wysoko oceniona. Stanowi ona ważny etap w poznaniu tej grupy mikroskamieniałości i jest ważnym elementem trwałego dorobku nauki polskiej. Pogłębione studia mikropaleontologiczne prowadzone równoległe z badaniami nad litostratygrafią, uwieńczone wielostronnym rozpoznaniem formacji geologicznych i ich formalizacją a zarazem interpretacją paleogeograficzną są typowymi cechami naukowego dorobku Docenta. W ostatnim okresie podjął On nową tematykę badawczą – systematyczne opracowanie małżoraczków i ramienic czwartorzędowych. W krótkim czasie pozyskał On bogate materiały dokumentacyjne, a wstępne opracowanie ich nieznacznej części znalazło odzwierciedlenie w kilku publikacjach i referatach, zapowiadających kolejną monografię, niestety – nie ukończoną.

Wysoki poziom dorobku naukowego doc. dr hab. Wiesława Bilana znajdował powszechne uznanie, a jego częściowym wyrazem były nagrody, m.in. indywidualna nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w roku 1977 a także ośmiokrotne wyróżnienia nagrodami Rektora AGH za działalność naukowo-badawczą. Dorobek naukowy Docenta obejmuje w sumie 32 publikacji naukowych oraz 15 opracowań nieopublikowanych, wykonanych na zlecenie jednostek naukowych i przemysłowych.

Doc. dr hab. Wiesław Bilan był bardzo cenionym i utalentowanym pracownikiem dydaktycznym. Prowadził On ćwiczenia, praktyki, zajęcia terenowe i seminaria z takich przedmiotów jak geologia ogólna, geologia historyczna, geologia regionalna i kartografia geologiczna. Od roku 1983 podjął wykłady z geologii historycznej, a następnie także – z podstaw stratygrafii i paleoekologii. Jego bardzo dobre przygotowanie, erudycja i duże doświadczenie badawcze jak też zdolności pedagogiczne i przyjazny stosunek do studentów zjednywały Mu powszechne uznanie i sympatię. Cieszył się On zasłużonym autorytetem wybitnego nauczyciela akademickiego, to też siedmiokrotnie wyróżniany był przez Rektora AGH nagrodami za działalność dydaktyczno-wychowawczą. Przez jeden rok prowadził również wykłady z geologii historycznej dla studentów geologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Promował jedną pracę dyplomową i sprawował promotorstwo pracy doktorskiej, ukończonej już po Jego śmierci.

Doc.dr hab. Wiesław Bilan z dużym zaangażowaniem uczestniczył w bieżących pracach zakładu, instytutu i wydziału na macierzystej uczelni. Przez 18 lat z wielkim nakładem pracy i oddaniem pełnił obowiązki sekretarza redakcji *Kwartalnika AGH - Geologia*. Współdziałał przy organizowaniu i tworzeniu Muzeum Geologicznego AGH, a przez te trzy lata sprawował funkcję zastępcy dyrektora do spraw naukowych w Instytucie Geologii i Surowców Mineralnych. Przez wiele lat był członkiem Polskiego Towarzystwa Geologicznego a także członkiem zarządu Sekcji Paleontologicznej tego towarzystwa. Prowadził zajęcia dydaktyczne na seminariach szkoleniowych, organizowanych przez Sekcję Geologii Matematycznej PTG. Uczestniczył w pracach i był członkiem Komisji Nauk Geologicznych i Komisji Paleogeografii Czwartorzędu Oddziału PAN w Krakowie, wygłaszając referaty i biorąc żywy udział w dyskusjach naukowych.

Przemiany zapoczątkowane w kraju w roku 1980 wciągnęły Docenta do działalności w NZSS Solidarność. Pełnił On z jednogłośniego wyboru różne funkcje w Wydziałowej i Uczelnianej Komisji tego związku. Jego autentyczne zaangażowanie w sprawy codziennej rzeczywistości i środowiska uczelnianego, krytyczna ocena każdej indywidualnej sytuacji i bardzo wyważone sądy, wyrażane z pełną otwartością, zyskiwały Mu powszechne uznanie i szacunek. Pomimo ciężkich doświadczeń z dzieciństwa, a zwłaszcza utraty ojca – więźnia politycznego z okresu stalinowskiego – obce Mu były uczucia nienawiści i goryczy, cechowały go natomiast życzliwość do otoczenia i wysublimowane poczucie humoru. Wielu kolegów, współpracowników i uczniów szukało jego porad i zrównoważonych osądów oraz Jego towarzystwa. Bardzo trudno jest pogodzić się z faktem, że nie ma Go już wśród nas.

Summary

Dr Wiesław Bilan died in Cracow on 19 September 1992 at the age of 52 years. He was born in Przemyśl, on the 9th February 1940. He graduated in geology in 1967 at the Faculty of Prospecting Geology of the Academy of Mining and Metallurgy in Cracow and took up a job of an assistant at the Department of Geology in this School. In 1975 he obtained a doctorate. His thesis concerned stratigraphy of the Upper Triassic of the eastern margin of the Silesian Coal Basin. During the next years Dr Bilan considerably contributed to the micropaleontology of the Keuper and Rhaetian of Poland. He was particularly interested in Charophytes and Ostracods as well as in microfacies of Late Palaeozoic and Triassic calcareous sediments. His best known publication „The epicontinental Triassic Charophytes of Poland” was edited in *Acta Palaeobotanica Polonica* as a dissertation of the second scientific degree (dr hab.). Since 1989 he had worked as an associate professor in the Institute of Geology and Mineral Deposits of the Cracow Academy. During the last few years Dr Bilan concentrated on the Quaternary micropaleontology (Charophytes and Ostracods) and published his first contributions in this problem. He was a member of the Polish Geological Society and of the Commission of Quaternary Palaeogeography of the Polish Academy of Sciences. As a scholar of great knowledge and experience he lectured on Historical Geology and on Principles of Stratigraphy and Palaeoecology. Since 1974 Dr Bilan had been a Secretary of Redaction of the *Quarterly AGH - Geologia*. After 1980 he was also a member of Solidarity and during three years – vice-director of Institute of Geology and Mineral Deposits. He was a friendly and helpfull man toward all his co-workers and students. Anybody, who had a chance to meet him or to work with Dr Bilan always think of him as a very exacting but also warm hearted colleague and teacher.

S. W. Alexandrowicz

Najważniejsze publikacje doc. dr hab. Wiesława Bilana

- 1969 Characea from Keuper sediments of the Kolbark district. *Rocz. Pol. Tow. Geol.*, 39, 1.
- 1973 Upper Devonian - Lower Carboniferous Calcareous Algae from the Fore-Carpathian Depression (wspólnie z J. Golonką). *Acta Geol. Polon.*, 23, 1.
- 1977 The Evolution of the Upper Triassic Basin in the Eastern Margin of the Upper Silesia Coal Basin. *Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. Geol. -Geogr.*, 24, 3-4.
- 1980 Ostracod Zones in the Upper Triassic of the Eastern Margin of the Upper Silesian Coal Basin. *Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. Geol. -Geogr.*, 27, 3-4.
- 1988 The Epicontinental Triassic Charophytes of Poland. *Acta Paleobotanica*, 28, 1.
- 1988 Late Quaternary Ostracoda from lacustrine sediments of the Orle Basin. *Folia Quaternaria*, 58.
- 1991 Upper Triassic Charophyta Zones from Eastern Margin of the Upper Silesian Coal Basin. *Bull. Acad. polon. Sc. Ser. Sc. geol.*, 39, 4.
- 1991 Characeae from the Late Quaternary Deposits in the Krosno Depression. *Bull. Acad. polon. Sc. Ser. Sc. geol.*, 39, 4.

Pełny spis publikacji Wiesława Bilana znajduje się w Archiwum Polskiej Akademii Nauk, ul. Św. Jana 26 w Krakowie.